

Ala-Satakunnan Ympäristöseura ry.

Asia: Mielipide Omassuon turvetuotantoalueen ympäristö- ja toiminnan aloittamislupaun Eurassa **ESAVI/6011/2015**

Yleistä

A. Ahlström Kiinteistöt Oy hakee ympäristölupaa turpeenottoon Euran kunnassa sijaitsevan Omassuon alueelta. Suo sijaitsee vajaa kolme kilometriä Euran keskustasta kaakkoon. Satakunnan maakuntakaavassa suo kuuluu matkailun kehittämisvyöhykkeeseen. Haetun turvetuotantoalueen pinta-ala on 60,1 ha. Noin 50 % suunnitellusta turvetuotantoalueesta eli n. 30 ha on ojittamatonta. Omassuon alue tai välittömästi sen yhteydessä olevat alueet eivät ole aikaisemmin olleet turvetuotannossa. Suo on Geologian tutkimuskeskuksen arvion mukaan luonnontilaluokituksestaan luokkaan 2 kuuluvaa räme / rämeneva suota. Alue kuuluu Ahmasojan valuma-alueeseen, joka on taas osa Eurajoen valuma-aluetta.

Valtioneuvoston päätös vesienhoitosuunnitelmista vuoteen 2015 ohjeistaa turvetuotantoa seuraavasti: *"Ohjataan uusien turvetuotantoalueiden sijoittumista jo ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille soille, tuotannossa olevien alueiden yhteyteen tai käytöstä poistuneille turvepelloille."*

Pöly ja meluhaitat

Ympäristölupahakemuksesta käy ilmi, että Omassuon turvetuotanto aiheuttaisi sekä tuotantokautena että kuljetusten yhteydessä pöly- ja meluhaittaa. Lähin asutus sijaitsee ainoastaan 235 metrin päässä turvetuotantoalueesta. Ahmasjärven loma-asunnot sijaitsevat n. 0,9-1,5 km päässä tuotantoalueen reunasta.

Pölyhaitan vähentämiseksi esitetyt työrajoitukset tuulisella ilmalla ovat käytännössä vaikeita toteuttaa eivätkä ole mitenkään valvottavissa. Myös liikenteen aiheuttamat häiriöt muodostuvat suunnitelluilla liikennejärjestelyillä merkittäviksi. Karjannousemantie on suurimmalta osin päällystämätön. Sen varressa sijaitsee noin 60 kotitaloutta, joille aiheutuu melu- ja pölyhaittaa alueelle kulkevasta liikenteestä sekä tuotantoaikana kesällä että kuljetuksien aikana talvikaudella.

Kulku turvetuotantoalueelle ohjataan metsäautotien ja Karjannousemantien kautta Laitilantielle. Turvetuotannosta aiheutuva liikenne on arvioitu olevan tuotantovaiheen aikana eli kesäkuukausina noin 5-10 ajoneuvoa vuorokaudessa ja kuljetusten aikana eli talvikuukausina 1,5 -2 kuukauden ajan noin 3-4 kuormaa vuorokaudessa. Omassuon lähin vakituinen asunto on vain 235 metrin päässä tuotantoalueen reunasta, joten meluhaitta on ilmeinen. Ahmasjärven vapaa-ajan asunnoille aiheutuu myös meluhaittaa, sillä tuotantoalueen ja asuntojen välillä on vesialuetta sekä vähäpuustoista suoaluetta. Lisäksi turvetuotantoalueella työskennellään myös iltaisin ja öisin.

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään (16.4.2015 **Diaarinumero: 3521/1/13**) ottanut kantaa samankaltaiseen ympäristölupavalitukseen ja hylännyt turvetuotannon ympäristöluvan perusteenaan vakava haitta lähiasutukselle. Uuden ympäristöhallinnon ohjeen (v. 2015) mukaan *turvetuotantoalueen ja asutuksen välinen etäisyys tulee olla vähintään 500 m melu- ja pölyhaittojen*

vuoksi.

Ympäristölle vaaralliset / haitalliset aineet

Harvastenmäen käytöstä poistettu teollisuusjätteen kaatopaikka sijaitsee Ahmasojan valuma-alueella (Taustakuormitus selvitys, karta: Omassuo, paikka 5), jolla myös suunniteltu turvetuotantoalue sijaitsee. Kaatopaikalta tuleva oja kulkee turvetuotantoalueen vierestä. Hakemuksessa tätä asiaa ei ole mainittu. Lupakäsittelyn yhteydessä on selvittettävä kaatopaikan valumavesien ja turpeenoton yhdessä mahdollisesti aiheuttamat lisäriskit suoluonnolle ja vesien laadulle pitkällä aikavälillä.

Hakemuksen tiedoista poiketen Ahmasojan ja siihen laskevan metsäojan veden laadusta on olemassa tutkittua tietoa, sillä Harvastenmäen kaatopaikka-alueen valumavesiä on vuosia tutkittu kaatopaikan lopettamiseen liittyvän velvoitetarkkailun puitteissa. Olemassa olevia vedenlaatutietoja tulee hyödyntää turpeenoton riskinarvioinnissa. Esimerkiksi Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:n tarkkailututkimuksen vuosiraportissa 2014 todettiin kaatopaikan mittapaikalla kohonneita nikkeli- ja rautapitoisuuksia. Kaatopaikan länsipuolella sijaitsevassa pohjavesiputkessa, jossa vesi virtaa kohti Omassuota, oli runsaasti ammoniumtyyppiä, klorideja ja sulfaatteja. Vedessä oli myös runsaasti rautaa ja mangaania. Myös alumiinista oli havaintoja. Sähkönjohtavuusarvo oli suuri. Lisäksi vuosiraportissa todettiin, että pohjavesiputki on niin huonossa kunnossa, että se tulisi uusiksi.

Ympäristölupahakemuksen suoalueiden taustakuormitus selvityksessä käy ilmi, että kaatopaikkaa lähinnä olevassa mittauspisteessä (Paikka 5. Omassuo (a)) on poikkeuksellisen korkeita sameus, sähkönjohtavuus, kiintoaine, typpi- ja fosforipitoisuuksia, jotka kertovat kaatopaikan suotovesien vaikutuksesta. Mittapiste sijaitsee linnuntietä n. 1,5 km kaatopaikasta. Se sijaitsee suunnitellun turvetuotantoalueen pohjoispuolella, jonne pintavedet virtaavat suunnitellun turvetuotantoalueen vieressä sijaitsevaa ojaa pitkin. Edellä mainittuun selvitykseen ei sisällynyt myrkyllisten aineiden ja haitta-aineiden mittauksia, vaikka se ilmeisesti olisi tarpeellista. Lisäksi mittauksia ei oltu tehty suurten virtausten aikaan, joka kertoisi kaatopaikan suotovesien todellisen vaikuttavuuden. Mainittakoon vielä, että Eurajoesta, johon kaatopaikan suotovedet päätyvät, on aivan viime vuosinakin mitattu kohonneita haitta- ja myrkyllisten aineiden pitoisuuksia, joiden alkuperää ei ole kyetty selvittämään (Alasatakunta 25.11.2014; VARELY). *Harvastenmäen kaatopaikan suotovesien ja Eurajoen kohonneitten haitta- ja myrkyllisten aineiden yhteys tulee selvittää.*

Vesistövaikutukset

Valtioneuvoston päätös vesienhoitosuunnitelmista vuoteen 2015 ohjeistaa turvetuotantoa muun muassa seuraavasti: *"Pyritään ohjaamaan uusi turvetuotanto alueille, joilla se aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa vesien tilalle. Uusia turvetuotantoalueita ei sijoiteta pohjavesialueille eikä vesistöjen tai suojelualueiden vaikutusalueiden välittömään läheisyyteen."* Ympäristöhallinnon ohjeessa (2/2015, Turvetuotannon ympäristönsuojeluohje) todetaan lisäksi, *että turvetuotannon vesistövaikutukset voivat korostua, jos kuormitus aiheutuu vesistöalueelle, joka on ihmistoiminnan johdosta jo muutenkin kuormittunut.* Omassuo sijaitsee aivan Ahmasjärven välittömässä läheisyydessä (turvetuotantoalueen rajalta on järveen noin 500 m). Turvepölyn laskeutumista järveen ei ole arvioitu eikä suon kuivattamisen mahdollisia vaikutuksia muun muassa Ahmasjärven vedenkorkeuteen ole selvitetty. Vedet turvetuotantoalueelta laskevat Eurajokeen, joka on kapasiteettiinsa nähden jo muutenkin voimakkaasti kuormittunut.

Ympäristölupahakemuksessa ei ole riittävästi selvitetty suoalueen hydrologiaa ja mahdollisen kuivatuksen aikaansaamia orsivesien virtausmuutoksia. *Suunnitelmissa mainittu turvetuotantoalueen eristysoja ei voi käytännössä estää pinta-, orsi- ja pohjavesien virtauksia suoalueella. Erityinen riski olisi Harvastenmäen vanhan kaatopaikan ympäristölle haitallisten suotovesien pääsy turvetuotantoalueelle ja sitä kautta edelleen valuma-alueen vesiin ja maaperään.*

Ympäristölupahakemuksessa Ahmasojan latvaosan valuma-alue on rajattu virheellisesti (Omassuo paikka 6). Valuma-alue on huomattavasti laajempi. Omassuon länsiosa ja Ahmasjärvi kuuluvat samaan hydrologiseen alueeseen. *Omassuon kuivattaminen johtaisi suurella todennäköisyydellä Ahmasjärven vedenpinnan laskuun.*

Lisäksi hakemuksen karttatiedoissa mainitaan suunnitellun pintavalutuskentän vieressä sijaitseva lähde ("ei luonnontilainen"). Muuta tietoa lähteestä ei hakemuksessa ole, mutta alueen hydrologian kannalta on oleellista tietää, että Harvastenmäen käytöstä poistettu teollisuusjätteen kaatopaikka purkaa suotovetensä ojaan, joka kulkee n. 10 m lähteen länsipuolella. Perimätiedon mukaan lähde on ollut alun perin luonnontilainen, mutta myöhemmin ihmisen muokkaama (2 kaivonrengasta ja katos). Saadun sanallisen tiedon mukaan lähde on ollut kylän yhteinen talous- ja juomavedenlähde, josta vettä on haettu jopa yli kilometrin päästä Tirkkelin alueen kotitalouksista. Lähde oli kyläläisten käytössä vielä 1970-luvun alkupuolella, jonka jälkeen sen käyttö lopetettiin veden laadun huonontuessa. Aistinvaraisten havaintojen lisäksi tiedossa on, että lähdevedestä on otettu vesinäyte, jonka tutki "voimalaitoksen laborantti". Hänen kehoituksestaan lähde oli "asetettu" käyttökieltoon.

Suoalueen hydrologian hahmottamiseksi hakijan tulee selvittää, mistä lähteestä purkautuvat vedet ovat peräisin ja miksi lähteen vesi on pilaantunut.

Eliöstöselvitykset ja uhanalaiset lajit

Eliöstöselvitysten yleisenä puutteena lienee ollut resurssipula, jonka seurauksena erityisesti esiintymisajankohdaltaan herkkien lajien löytäminen ei ole onnistunut. Ala-Satakunnan Ympäristöseuran tiedossa on, että Omassuolla tutkitaan vakiintuneesti alueen linnustoa, sääksen pesimäbiologiaa sekä perhoslajistoa. Näihin tietoihin perustuen Ympäristöseura täydentää hakemuksen lajistoselvityksiä.

Ympäristönsuojelulain 13 §:n mukaan turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. A. Ahlström Kiinteistöt Oy:n teettämien luontoselvitysten mukaan alueella ei esiinny suojeltavia lajeja. Ympäristöseura toteaa, että hakemuksen muotoilu on väärä ja harhaanjohtava. Turvetuotantoalueelta tai sen välittömästä läheisyydestä löytyvät seuraavat uhanalaiset lajit (uhanalaiset lihavoitu) tai muuten mielenkiintoiset lajit.

Linnusto

Omassuolla on vakiintuneesti seurattu alueen linnustoa. Mielipiteen liitteenä on paikallisen lintuharrastaja havaintoja vuosilta 2013 – 2015. Yhdistys esittää tässä muutamia mielenkiintoisimpia havaintoja:

Pesimäaikaisia havaintoja:

Kurki (*Grus grus*), **käenpiika** (*Jynx torquilla*, silmälläpidettävä)

Soidinhavaintoja:

Useita soidinaikaisia havaintoja **metsosta** (*Tetrao urogallus*)

Pesimäajan ulkopuolisia havaintoja:

Merikotka, (*Haliaeetus albicilla*, vaarantunut), **maakotka**, (*Aquila chrysaetos*, vaarantunut), **metsähänhi**, (*Anser fabalis*, silmälläpidettävä), **sinisuohaukka**, (*Circus cyaneus*, vaarantunut), harmaapäätikka (*Picus canus*)

Edellä esitettyjen havaintojen lisäksi on keväältä 2015 **metson** (*Tetrao urogallus*, silmälläpidettävä)

varmistettu pesimähavainto.

Teerihavaintojen osalta (*Lyrurus tetrrix*) on huomioitava, että suo on merkittävä **teeren soidinalue**.

Omassuolla on **sääksen I. kalasääsken** (*Pandion haliaetus*) vakituinen pesimäreviiri. Sääksi luokitellaan uhanalaiseksi silmälläpidettäväksi lajiksi. Kalasääskisukupolvet pesivät vuosikymmenestä toiseen valitsemillaan pesimäpaikoilla, joiden läheisyydessä on sopivia kalastusvesiä tälle kalaa ravintonaan käyttävälle, rauhoitetulle petolinnulle.

Omassuon alue on tunnettu kalasääsken pesimäpaikka. Tietoja pesinnöistä löytyy jo useiden vuosikymmenten takaa. Perimätiedon ohella muun muassa paikallislehdistössä on eri aikakausina julkaistuja artikkeleita. Omassuon kalasääskien pesintään liittyvän seurannan tuloksista on tarvittaessa saatavissa lisätietoja viimeksi kuluneen 50 vuoden ajalta valtakunnallisen kalasääskitutkimuksen paikallisilta vastuuhenkilöiltä ja Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon Rengastustoimistosta rengastus@luomus.fi.

Perhoset:

Suo on perhoslajistoltaan erityisen merkittävä. Suunnitellulla turvetuotantoalueella esiintyy ainakin neljä uhanalaista perhoslajia.

- a. **Rämekarvajalka** (*Gynaephora selenitica*) VU.
- b. **Kihokkisulkanen** (*Buckleria padulum*) VU
- c. **Rämelehtimittari** (*Scopula virgulata*) VU
- d. **Luumittari** (*Aspitates gilvaria*) VU

Lisäksi **Muurainhopeatäplä** (*Boloria freija*) NT on suolta havaittu, vaikkakaan se ei ole siellä kovin runsas.

Kyseisistä lajeista rämekarvajalka ja kihokkisulkanen esiintyvät Eurassa tiettävästi ainoastaan Omassuolla. Nämä lajit osoittavat, että suo on reunojen ojituksista huolimatta säilynyt soveliaana biotooppina vaativallekin suolajistolle. *Uhanalaisia lajeja esiintyy todennäköisesti muitakin, koska edellä mainitut havainnot eivät perustu systemaattiseen lajistoselvitykseen, vaan yksittäisillä retkillä tehtyihin havaintoihin. Perhoslajiston tutkiminen vaatii lisäselvityksiä.*

Kovakuoriaiset

Soilla on yleisesti aika vähän kovin korkeissa uhanalaisluokissa olevia kuoriaisia. Omassuota on tutkittu lähinnä satunnaisesti. Suoalueelta on havainto harvinaistuvasta **kurekiitäjäislaajista** *Agonum dolens* (Sahlberg, 1827). Kovakuoriaisharrastajat pitävät aluetta tutkimisen arvoisena. He arvioivat, että alueella saattaa hyvinkin olla parempaa kuoriaislajistoa, jos uhanalaisia perhoslajejakin löytyy.

Kalasto

Ympäristölupahakemuksessa esitetyt kalastotutkimukset ovat vanhentuneita tai puutteellisia. Eurajoen kalateiden uusimpia kunnostuksia ei tutkimuksissa ole huomioitu. Selvityksissä ei ole myöskään huomioitu, että *Eurajoki on nimetty lohi- ja siikapitoiseksi vesistöksi (VARELY; Dnro: 1863/5715/2014; Pvm. 4.11.2015)*. Lisäksi kalastoselvityksistä ei löydy mitään mainintaa Eurajoen kotoperäisestä taimenkannasta.

Yleisesti on tiedossa, että kalat ja erityisesti särki- ja lohikalat ovat herkkiä turvetuotantoalueilta valuille happamille ja humuspitoisille vesille. Taustakuormituselvityksessä esimerkiksi Omassuon (paikka 6) valuedet olivat erittäin happamia (pH 3,7). Suunnitellun turvetuotantoalueen valuedet ovat selkeä uhka valuma-alueen kalastolle. *Hakija arvioi virheellisesti ja harhaanjohtavasti, että turvetuotantoalueen kuormitus ei muuttaisi vesistön laatua metsä- ja pelto-ojassa, Ahmasojassa,*

Ahmasjärvessä ja Eurajoessa, eikä toiminnasta aiheutuisi korvattavaa haittaa kalastolle. Turvetuotannon haittojen lisäksi myös Ahmasojan valuma-alueelta Eurajokeen pääsevien haitallisten tai myrkyllisten aineiden vaikutus kalastoon tulee tutkia.

Omassuon ekosysteemipalvelut

Omassuo on osa Eurajoen valuma-aluetta. Suon tärkein merkitys valuma-alueen kannalta on, että se toimii valumavesien varastona ja virtaaman tasaajana. Ilmastomuutoksen äärevöittämissä sääilmiöissä on suon merkitys tulvien torjujana merkittävä. Soiden ja metsien ojittaminen taas lisää valuma-alueen tulvariskiä. *Eurajoen yläosan valuma-alueella on jo tällä hetkellä kohonnut tulvariski (VARELY). Viereisellä Ahmasjärvellä on loma-asutusta. Suon kuivatus on uhka järven hydrologialle. Turvetuotantoalueen suodatusvedet taas laskisivat kalaisaan, lohi- ja siikapitoiseen Eurajokeen vahingollisin seurauksin.*

Omassuo on monen euralaisen retkeilypaikka. Suolla tehdään vakiintunutta lintu-, perhos- ja sääksitutkimusta. Euran yhteiskoulu ja lukio käyttävät Omassuota opetustarkoituksiin. Se on sijaintinsa puolesta ainoa jäljellä oleva suokohde, johon pääsee koululta turvallisesti polkupyörillä ja riittävän nopeasti. Muun muassa lukion ympäristöekologian kurssille suo on tärkeä opetuskohteen luonnontilaisuuden sekä sijainnin vuoksi. Omassuo on myös paikallisten asukkaiden virkistyskohde ja siellä käydään muun muassa keräämässä hillaa ja karpaloita. *Toisin kuin hakija väittää Omassuon kuivatus olisi merkittävä haitta valuma-alueen kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle ja tonttien arvolle.*

Omassuo sijaitsee lähellä asutusta. Lyhin etäisyys taajaan asutulle alueelle on alle kaksi kilometriä ja keskustajamaankin matkaa tulee vain kolme kilometriä. *Näin lähellä asutusta sijaitsevan melu-, pöly- ja liikennehaittoja aiheuttavan turvetuotantokapasiteetiltaan pienen suon ottamista turvetuotannon piiriin ei voida pitää perusteltuna. Asutuksen läheisyyttä sen sijaan voidaan pitää perusteena suon varaamiselle ekosysteemipalveluiden käyttöön.*

Edellä mainituilla perusteilla Ala-Satakunnan Ympäristöseura ry. esittää, että A. Ahlström Kiinteistöt Oy luopuu suunnitelmistaan ottaa Omassuo turvetuotannon käyttöön. Ympäristöseuran näkemyksen mukaan Omassuolle ei tule myöntää lupaa turvetuotannon harjoittamiselle eikä myöskään toiminnan ja töiden aloittamislupaa tule myöntää.

Eurassa 16. joulukuuta 2015

Ala-Satakunnan Ympäristöseuran hallituksen puolesta:

Seppo Varjonen
puheenjohtaja

Lassi Kauko
sihteeri

Yhteystiedot:

Seppo Varjonen

Karvarinkuja 7 27400 Kiukainen

p. 050 5607357

sevarjo@saunalahti.fi